

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХІ, БРОЙ 13

СОФИЯ, 1-15 ЮЛИ 2020 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

ДУХОВЕН ЖИВОТ

За здравата мистика в болното време
стр. 7

МОНАШЕСТВО

стр. 2-3

ИНТЕРВЮ

• последното интервю с приснопамятния ставрофорен иконом Мина Минчев

стр. 1, 4-5

• с игумена на Суковския манастир архимандрит Серафим

стр. 3

ДУХОВНИ БЕСЕДИ

Архим. Захариас (Захару)

Сега е съд над тоя свят

стр. 2

ИНТЕРВЮ

Личният пример – основното свидетелство на вярата

На 26 ноември 2019 г., точно с навършването на 40 години достойно свещеническо служение, почина в мир дългогодишният председател на столичната митрополитска катедрала „Света Неделя“ ставрофорен иконом Мина Минчев.

Роден на 17. 10. 1955 г. в София, той израства в свещеническо семейство. Завършва Семинарията в Черепиши и Духовната академия. Малко преди кончината му с него разговаря редакторът при Софийска митрополия г-жа Весела Игнатова.

(Публикуваме интервюто по повод 9 месеца от упокоението му в Господа и храмовия празник на катедралата – бел. ред.)

започва точно от дома. Моят баба се грижеше доброволчески за храма в селото, а дядо ми сменяше там инсталациите, прекопаваше градината и помагаше с каквото може. За мен беше нещо обикновено, преди някой да започне каквато и да е работа, като строеж на къща, път и др. подобни, първо да отиде за молебен в храма.

И не беше странно, дядо ми, който беше строител, да изпрати сина си – моя баба – в Семинарията и той да стане свещеник. А брат ми, който се подчини на волята на баща ми и завърши хладилна техника, сам после реши да следва в Духовната академия и стана свещеник. Родът на майка ми – по същия начин. Затова, когато баща ми отиде с майка ми в Канада, тя веднага организира училище с шест паралелки, на които преподаваше български език.

– Да учих в духовно училище, все пак въпрос само на възпитание ли е? Кое Ви мотивира да се насочите към Семинарията?

– Първоначално отидох просто на инат. Баща ми беше духовник и не ми харесваше възпитанието, държането на моите съученици и приятели от улицата, които му се подсмиваха и дюдюкаха, когато минаваше покрай тях. Той беше винаги изрядно облечен, спретнат и винаги имаше бонбончета за децата, които срещаше. Това подигравателно държание ми беше много обидно, особено защото това бяха деца, с които аз играя.

По-късно започнаха странични репресии и към мен, подхвърляха: „На попа синът!“, на което аз се ядосвах. И подадох документите си в Семинарията. Имаше един такъв момент: в началото на учебната година цялото училище беше наказано да е без голямо междучасие, докато аз не си оттегля документите. Половината ми клас дойдоха да ми кажат да не си изтеглям документите, щом като искам да уча в Семинарията. Така че не мога да кажа, че не съм имал проблеми.

На стр. 4-5

– Има ли причина, поради която именно еп. Партевий – една емблематична фигура за БПЦ, Ви е ръкоположил за духовник?

– Аз го познавах от дете. И той е присъствал на всички най-важни моменти от моя живот. Когато се заженях, той ме венча. Когато реших да стана духовник, съвсем естествено беше той да ме ръкоположи – първо за дякон, а после и за свещеник.

– Преминали сте целия курс на духовното образование – Семинария и Духовна академия. И все пак, защо решихте да поемете точно пътя на свещеническото служение?

– Ние, които завършихме тогава Семинарията, всички, освен един, станяхме свещеници.

Аз съм израснал сред църковната среда. Това съм виждал у дома. А възпитанието на човека

ХРОНИКА

От България

1 юли – празникът Пренасяне мощите на преп. Йоан в Рилския манастир

Всяка година на 1 юли Българската православна църква чества едно от най-светлите събития в своята богата история. На тази дата през 1469 г. братството на Рилската света обител посрещнало отново мощите на своя основател и всеправославен закрилник, св. Йоан Рилски Чудотворец, които до този момент се намирили в старата българска столица – Търново. За населниците на обителта това събитие е от изключително значение и винаги се отбелязва тържествено.

В навечерието на празника и тази година беше отслужено вечерно бдение. То бе хоростатисвано от Негово Високопреосвещенство Неврокопски митропо-

лит Серафим.

Въпреки продължаващата повсеместна карантинна поради коронавируса, молитвено участие в богослужението взеха много свещеници, монаси, монахини и миряни от различни краища на България, призовани от любовта си към св. преп. Йоан Рилски.

За поредна година на лятвата певница застана група псалти от източно-църковния хор при Румънската патриаршия „Тронос“, ръководени от свещ. Кристиян Тодиряну. На дясната пътя псалти от различни краища на нашата страна, ръководени от Андрей Касабов, църковносслужител при Софийска св. митрополия.

На стр. 2

1 юли – празникът Пренасяне моцете на преп. Йоан в Рилския манастир

От стр. 1

Малко преди края на бдението, по време на прочитането на каноните, високопреосвещенният митрополит помаза всички присъстващи с елей от кандилото на свети Йоан.

На самия празник ден митрополит Серафим възглави светлата Литургия. В съслужение с него бяха игуменът на манастира Адрианополски епископ Евлогий, игуменът на Хаджидимовския манастир „Св. Георги“ архимандрит Теофил, братя на светата обител и всеблагоевнейни и благоговейни свещенослужители.

От името на Св. Синод на БПЦ – Българска патриаршия митрополит Серафим се обърна към верните с поздравително слово, в което каза:

Въпреки трудностите днес мнозина намериха дръзновените да дойдат при св. Йоан Рилски, за да почетем заедно този ден, в който светите му мощи са възвърнати тук. (...) Негово Светейшество ни увери, че снощи и днес пребъдват молитвено заедно с нас и отправя и той за целия български народ молитви към св. Йоан Рилски и всеподателя Бога за преодоляване на всички трудности, за запазване в здраве и благополучие на всички верни чедра на Църквата ни.

Ние всички се радваме да бъдем в този ден в планината и обителта на св. Йоан, защото вярваме, че тя е осветена от неговия свят живот. (...) Толкова много години тази обител е център на благочестив и свят живот, в която мнозина се стичат за духовно просвещение, за приемане на Божия благодат, за освещаване и спасение на душите и телата“.

След като благодарно и лично на игумена и братята на св. обител за отдаденото гостоприемство, митрополитът поздрави сърдечно хористите и всички с празника. Отправи пожела-

ние св. Йоан „да бъде дръзновен наш закрилник и застъпник пред престола на Троициния Бог не само за тези, които са сега в обителта, но и за всички православни християни от цялата Христова църква. А ние, за да има той дръзновение за нас, нека да се вслушаме в неговия Завет, в неговите наставления, като имаме светлия пример на неговия живот. А той е: да живеем с Христовите заповеди, да се стремим да придобиваме смирение и любов, с която да се украсяваме, както и с всички извиращи от словото на Спасителя Господ добродетели. И така той да ни сбере при себе си във вечното Божие царство, където заедно с него да се наслаждаваме на красотата на Божието лице.

С архиереятско слово към християните се обърна и игуменът епископ Евлогий:

В тези трудни дни не само за страната ни, но и за по-голямата част от човечеството ние се събрахме отново да славословим покровителя на светата обител и на целия български народ. Облагодетелствани сме, че Бог ни е дарил светлата православна вяра и такаъв Божи угодник като преподобни Йоан Рилски Чудотворец, които да ни укрелват, да услужват вярата и надеждата ни. Без тях ще сме като атеистите, изпадащи в паника, когато няма лекари, които да могат да помогнат и отчаянието им става пълно. А ние имаме Божията подкрепа и на св. Йоан, и на всички Божии угодници. Затова можем да бъдем убедени, че изпитанията ще бъдат все по-малко с благословията на днешния празник, чрез който почитаме нашия светец.

Утешен духовно и душевно, богомолният народ пристъпи към светия Потир, за поклон пред светите мощи и нафора.

ЦВ

Пострижение в малка схима, скит „Св. Пантелеймон“, Смиров дол

В навечерието на големия празник на св. апостоли Петър и Павел, в храм „Св. Пантелеймон“ на манастирския скит на Църногорския манастир край с. Смиров дол, на **26 юни**, когато Православната църква чества древния чудотворец и дендрит отшелник св. Давид Солунски, по време на празничната архиерейска литургия в негова памет, бе извършено пострижение в малка схима.

С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит викарий му, Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп, пострига в монашество доскоршната послушница Румяна от манастира „Св. Възнесение Господне“, с. Горна Врабча, посвещавайки я в духовен брак с Христа с името Павла.

В тайноведното богослужение на архиерея съслужиха: игуменът на Църногорския манастир „Св. св. Козма и Дамян“ архимандрит Никанор, игуменът на Суковския манастир архимандрит Серафим, архимандрит Евтимий, архиерейският наместник на Радомирска духовна околия протоерей Александър Стоев, йеродякон Вартоломей и йеродякон Поликарп.

За да влязат в радостта на това духовно събитие, в манастирския скит от ранни зори заприиждаха многобройни духовници, монахини и миряни.

Пристъпващата за нов живот в Христа послушница, след като взе благословение от всеки присъстващ свещенослужител, бе поведена под мантия към царските двери от духовната си старица – монахиня Рахила, игуменка на свето-Възнесения манастир. Псалтире запяха трогателната песен „Обятия Отца отверзти ми потчища“ („Побързай да ми отвориш Отеческите си обятия“).

Епископ Поликарп зададе въпросите преди пострижение: „Кажете ми защо си дошла, сестро, с дълбок поклон пред

този свети олтар, пред тази свещена дружина от всечестни монаси и свещеници и пред толкова благочестиви християни? Какво искаш от наше смирение?...“

„Желая да започна постническо житие, отче мой, и прося Вашето благословение и светите Ви молитви за добър подвиг!“ – пристъпилата отговаряше с твърд и ясен глас на всеки въпрос.

После, съгласно древния обичай, архиереят трикратно отхвърли настрана сложените върху евангелието ножници за пострижението, а тя сама му ги подаваше обратно всеки път. След което настъпи най-тържественният момент: на посвещението в ангелски чин в името на Света Троица с новото име Павла.

Псалтире запяха „Господи, помилуй“ и новопостриганата бе облечена в пълно монашеско одяние: подрасник, параман, пояс, расо и шапка с було; в лявата ръка с броеница и запалена свещ, а в дясната – с кръст.

После бяха тържествено прочетени апостолското и евангелското четиво при пострижение.

Негово Преосве-

щенство се обърна към присъстващите с възнуващо пастирско слово, разказвайки накратко дивното житие на св. Давид Солунски чудотворец.

Той поздрави новопостриганата монахиня Павла, като подчерта, че Църквата винаги се радва, когато някой пристъпва с желание да служи на Бога в монашески живот. Пожела й по молитвите на св. Давид и на св. мъченик и целител Пантелеймон, Бог да ѝ дарява здраве и духовно преуспяване. „Да бъде изпълнена с плам и желание да служи достойно на Бога и преодолявайки всичко зловредно, да възрасва в добродетел, в монашески подвиг, в молитва и старание за придобиване на Христовия мир в своето сърце“.

В чест на празника бяха осветени коливо с образа на чествания св. Давид Дендрит и Чудотворец и бадемкови ядки, които се раздават за негов спомен, защото дървото, на което се е подвизавал, е било именно бадем.

Всички уважили духовното тържество бяха поканени от манастирското братство на празнична трапеза.

Новопостриганата монахиня е завършила основно и средно образование в родния си град Перник, а висше в СУ „Св. Климент Охридски“, със специалност „Педагогика“ и квалификация в сферата на извънкласната работа с деца. Още от ученически години активно сътрудничи на различни средства за масово осведомяване. През 2004 г. е назначена за репортер в регионалния ежедневник на Перник „Градски вестник“. Малко по-късно става и кореспондент на вестник „Стандарт“ за Пернишки и Кюстендилски район. От 2018 г. работи в Църногорския манастир като експерт „Връзки с обществността“.

Анула ХРИСТОВА

За монашеското пострижение

В първите векове, когато монасите по нашия православен Изток са били десетки и стотици хиляди, като постъпвал някой в манастир, за да стане монах, му остригвали косите – като един външен знак на това, че той става друг човек, че започва един нов живот.

Остригването на косите е само символ, който сам по себе си не прави промяна в душата на монаха, но ние спазваме нещо от него и досега, като предание от дълбоката църковна древност. Сега ние не правим пълно остригване на коси-

те, а само кръстообразно отрязваме четири кичурчета коса, за да се спазва всяка правда, която се Църква е предвидила за изпълнение.

Освен това трябва да кажа нещо и за името. В древност, когато приемали и постригвали монаси, първоначално не им давали нови имена. Постепенно обаче бил въведен обичаят, заедно с постригването на косите да дават и ново име на монаха, като допълнение към символа на пострижението, че той започва нов живот.

Архимандрит МЕТОДИЙ (Жерев)

ХРОНИКА

От България

Монашеско пострижение в Горнолозенския манастир „Св. Спас“

На 2 юли с благословението на Софийския митрополит – патриарх Неофит бе извършено монашеско пострижение в Лозенския манастир „Св. Спас“.

По молба на всепреподобната монахиня Агатия, игуменка на светата обител, в монашество бе постригана послушницата Мирослава Здравкова Александрова, на която бе дадено монашеското име Теодора, в чест на св. Теодора Александрийска.

По време на вечерната служба монашеското пострижение извърши Негово Преосвещенство Белградският епископ Поликарп.

В молитвеният тържество участие взеха йеромонах Игнатий, ефимерий на манастира, ставр. ик. Цанко Тотев, прот. Стефан Александров, йеродякон Вартоломей и йеродякон Поликарп, както и множество християни, дошли да участват молитвено във вечерното богослужение и монашеското пострижение.

Песнопенията на вечернята бяха сладкогласно изпълнени от Грисен Чакъри.

След монашеското пострижение епископ Поликарп произнесе проповед, в която говори за монашеския подвиг, необходимостта от силно, здраво и достойно монашество, както и за радостта от факта, че има възраждане на монашеството в нашите манастири.

Той поздрави майка Агатия с новата сестра и ѝ пожела да се множат послушничките и монахините в манастира. На новата монахиня Теодора той пожела: здраве, вяра, надежда и любов, както и търпение и смирение, за да послужи за добър пример в монашеския живот.

Новата монахиня бе заведена с песнопения в монашеската килия, а присъстващите гости и поклонници бяха посрещнати подобаващо в манастирската трапеза.

Софийска митрополия

Пострижението в монашество „не влиза в противоречие с брака. Напротив – то е превъзходният брак. Монашеството е бракът на пълното себеотдаване и единение на вярващия с Бога в Светия Дух – брак, който не отрича, нито пък умъртвява ероса на вярващия, а го преобразява и усъвършенства. Чрез доброволното лишаване на ниво чувствено се цели духовната пълнота, която може да възпъгни всяка оскъдност на сетивата и всеки недостиг на радост. Бракът е единствен-

ната перспектива за живот в Църквата. Християнинът е призван да избира не между брак и безбрачие, а между две форми на брак – между плътския и духовния брак. Разбира се, когато плътският брак се сключва в Христа, той става и духовен. Но понеже той няма само духовен характер, както онзи, който се сключва чрез целомъдрието между вярващия и Христа, от той се отличава от чисто духовния и се определя като плътски брак.

Георгиос
МАНДЗАРИДИС

ИНТЕРВЮ

Ако сме в една вяра, то ние сме едно

Интервю с игумена на Суковския манастир архимандрит Серафим

Суковският манастир принадлежи към Нишка епархия на Сръбската православна църква. Намира се между градовете Пирот и Цариброд. Прекрасен във всяко отношение, той е посветен на Пресвета Богородица и отбелязва големия си храмов празник на Успение Богородично, 28 август.

– Ваше Високопреподобие, кога поехте игуменския посох на Суковския манастир?

– В манастира съм с благословението на патриарх Иринеи, който по това време беше Нишки епископ. Сега на неговото място е владиката Арсений. Игуменството поех от 2003 година.

– С какво се занимава манастирското братство в битовото си послушание?

– Монасите са над десетина, има и послушници. Послушанията им са в манастирското стопанство, различни ръкоделия, животновъдство; по-точно имаме крави и друг добитък.

– На какъв език служите в манастира?

– На сръбски, на общогворимия език. Съществува и църковнославянски език в практиката на нашата църква, но ние избягваме да служим на него. Служим на понятния за хората език.

– Но нима последованията и химните на всички богослужби са преведени на новосръбски?

– Да, болшинството са преведени. Когато се случи в реда на службата да няма нов превод, едва тогава ги пеем на църковнославянски. И се получава така: на певничката псалтът пее на църковнославянски, а свещеникът от олтарта отговаря на сръбски.

– Помага ли тази разбираемост на езика за навлизането на младите в църковния живот?

– Да, несъмнено. Много помага, много!

– Посещават ли семействата манастира? И откъде пристигат поклонниците?

– Да, посещава се от множество поклонници. Главно това са пиротчани, защото Пирот е най-близо. Но идват поклонници и от Ниш, от Белград и от цяла Сърбия. Освен това нека отбележим, че манастирът е в непосредствена близост до българската граница и много православни братя българи също го посещават. На път за Ниш те се покланят и на светините в нашия манастир. И най-вече в събота и неделя. Разстоянието Суково – София е само 70 км.

– Съдействат ли местните хора в дейността на манастира?

– Кметът на Пирот, владиката на Ниш и още много хора идват от най различни краища да помагат на манастира. И от цяла Сърбия идват, когато е празникът на манастира.

От много години имаме организиран транспорт от Крушевац – автобус, с който всяка година за по три дни пристигат хора от там, за да помогнат с работа, където е нужно – в градините, стопанството, да се седи и т. нат.

– Има ли желаещи в Сърбия да поемат по монашеския път и въобще съществува ли интерес към монашеството?

– След 1990 г. и особено след 2000 г. у нас, в Сърбия, все повече млади хора постъпват в манастирите. И въобще в църковния живот. Младите проявяват интерес към манастирския начин на живот.

Само в нашата Нишка епархия има около 100 монаси и монахини. А в цялата Сръбска църква са около 2000 монашестваци. (Тук вътрешно проплавам: О, горко ни! За сравнение, у нас най-многобройният манастир не надминава и шепи монаси!)

Сами по себе си тези цифри нищо не значат, но добро нещо е за една държава да има монаси.

– Има ли приемственост между поколенията монашестваци?

– При нас приемствеността не е като тази при гърците, където има поколение на старчество, поколение

на средна възраст и на млади. При нас има много стари монаси и много млади. Средното поколение е малобройно поради войната, комунизма...

– Какво бихте споделили за монашеския живот?

– Искате да се похваля? – полушеговито пита игуменът и продължава със сериозност – За нас, монасите, пострижението в монашество е велик, чуден празник! Ето днес имаме такъв ден – пострижението на монахиня Павла. Това за нас, монасите, е голяма радост.

– В какво се изразява разликата между миряни и монаси? По-лесно ли се спасяват монасите?

– Спасението не е само за монасите. Спасяват се всички, които са в Църквата – и миряни, и клирици. Защото, ако всички сме заедно и от една чаша се причастяваме, ние сме едно в Господ Исус Христос, държим една вяра. В този смисъл (на богоспасението) няма разлика. Монашеството е просто висш чин, поемане на по-висш подвиг в подвизанието: монахът се отделя от света.

– А може ли монахът днес да се отдели напълно от света?

– Монахът не се отделя от света в буквален смисъл, а в духовен. Може, разбира се, и телесно да се отдели, но не напълно. Важното е неговият ум, сърце и душа да не са в света, а у Бога и в молитвата. Това важи и за хората в света, но ние, монасите, сме тези, които сме длъжни да им помагаме в това. На идващите в манастира да им помогнем със слово, със спасителна дума.

– Какво бихте пожелали на нашата новопостригана сестра Павла?

– Моля се на Бога: Господи, Ти удовлетвори нейното желание да бъде монахиня, нека сега тя придобие духовната пълнота. Пожелавам ѝ духовен успех, възрастване в Духа, да бъде винаги близо до своя светец – апостол Павел, чието име носи.

– Радвате ли се при срещата с българските монаси?

– Особено ми е драго, че можем да се срещаме, да служим заедно. Това е несравнимо! Ние не трябва да се делим ни по политическа, ни по някаква друга линия. Трябва да бъдем едно в Господ Исус Христос; ние сме християни и такава трябва да бъдем във всичко; няма значение кой откъде е, нямат значение тук граници и цвят на кожата, кой какъв е и други разделения. Значение има само едно – дали сме наистина във вярата. Ако сме в една вяра, то ние сме наистина едно. И с тази вяра ние сме вече четиринадесет години заедно с отец Никанор в радост от братското ни общение, взаимно се посрещаме: ние идваме на неговите духовни празници, той – на нашия панигир.

– Благодаря, отец, от името на читателите на „Църковен вестник“! Благословете!

Интервюто взе: Анула ХРИСТОВА

От стр. 1

Но това, което създадохме в Семинарията като приятелски връзки помежду ни, се превърна в приятелство и взаимопомощ за през целия ни живот.

Ведъж дядо Максим (блаженпочивният патриарх, бел. ред.) беше дошъл в храма и забелязал една снимка, на която се бяхме фотографирали по някакъв личен повод. И направил пред викария епископ следния коментар: „Ти видя ли каква снимка има отец Мина?“. Епископът отговаря: „Да, видях я. С много свещеници и без никакви миряни!“. „Това като го гледам... – продължил дядо Мак-

сим секретар и намерението му да разруши църква, да разгони свещеници...“

Този период сега се измества от друго време. Официално говорят против нас, но всички, които в душата си и в сърцето си имат някаква верига, намират начин да ни погледят и да се посъветват. Не е тайна, че някога аз съм ходил в домовете на много комунисти, партийни секретари и активисти. Те са ме канили да им осветя домо, икона и др. и са ме замолвали да отида до тях без расо, за да не смущавам съседите ни. А сега, когато можем открито да проповядваме, някои събират си измислят поводи как да

– Според мене се променя в отрицателно отношение. Когато бяхме в Черпиш, ние, родените в София, управяваме комунистите, че си ни заградили в гори и планини. И не знаехме дали някога ще се върнем в столицата, а и какво ще стане като се върнем... В Черепиш имаме преподаватели, които дваха от своето време, дваха своята вяра, за да дойдат и да ни научат на нещо добро. Кой повече, кой по-малко, но го възприемахме. Сега на най-централни места в София имаме страда на Богословския факултет, на Софийския семинария, но...? Факт е, че всеки от нас, завършил Семинария, богословие, можеше само да застане на клира и да направи една служба. А сега?...

– Ние шест години, всеки ден се обучаваме в богослужението. Като станеш от сън, влизаш в клас за утринни молитви, после отиваш на църква. Една година казваш „Трисветое!“, „Веруюто“ и се учиш да четеш псалми. На втората година ти дават да ги прочетеш гласно в църква. На третата година ти дават да се приближиш до клира и да вземеш участие заедно с другите в общи песнопения. На четвъртата година трябва да подготвиш една стихира и вече самостоятелно тя да ти приложиш по време на дежурството на твоята певческа група, а в петата година ти дават задача – ти да подготвиш сам служба и да избереш пет човека, които ти да подготвиш и да ги ръководиш по време на богослужение. На шестата година те карат да застанеш на мястото на свещеника в храма и да проповядваш за поучение на всички, след като си имал възможност да подготвиш проповед за няколко месеца. Това умение се изгражда постепенно и когато завършиш вече не е проблем да застанеш на клира и да изкараш каквото и да е последоване.

– Гляно подготовка за богослужебния живот на Църквата ли беше обучението в Духовната семинария?

– Не бих казал, но то беше основно, тъй като ежедневното трябва да се показва научено. Всички преподаватели със своето поведение и личен пример бяха като образец на православно богословие. Имахме един учител по християнска етика, който веднъж седмично изнасяше специална лекция. Ние си беседвахме всеки път с него по един въпрос, от който днес никой не се вълнува – за това как да влезем в църквата, как да се държим със свещеника, а висшата духовна власт, и ни провокираше да разсъждаваме върху примери от реалния живот. Напр. казваше: „Ти си на площад „Св. Неделя“, срещу тебе идва дама, но вали проливен дъжд. Ти си с чадър, носиш чанга, но си и с ръкавици, защото е студено. Как я поздравяваш, как се ръкуваш, кое махан първо, къде отиваш чадърът? Слагаш ли чадър над главата ѝ и къде слага ръкавиците? Ето, и таква повестовна обмяна, и те ни подготвя за живота в обществото. Ние си бяхме момчета, обхвамахме си по момчески – ако има проблем, скачаш, готов да се доказваш колю си аж...“

– През последните години все по-малко деца се насочват към семинарското образование. Защо според Вас е така?

– Семейството, което е домашна църква, има основополагащо значение. Какво виждат днес децата? Борба за материално подсилване, модерно електронно оборудване, постоянни безмислени, но ефективни игри. Виждат баща и майка, които би трябвало да са едно, а те си говорят по такъв начин, че децата се чуят какви са тези родители. Детето е обвързано – на кого да върва, с кого да разговаря и да му иска съвети...“

– Преди години имаше и приемственост, която макар и в неговия степен се изпълняваше от младите. Дената днес не ходят на църква. Как тогава някога да реши да отиде в Семинарията? От къде сега младежите да знаят за свещенството? От видовете и подгравките на хората ли? Те не са запознати с ученето, което духовникът проповядва и носи в себе си, и е призван да разпространява. Оттам трябва всичко. Детето отива в училище, там никой не му говори за християнски ценности, няма вероучение...“

– Сърдим се, ние хората от Църквата. На кого? Оправдаваме се, че тези или онези не ни дават да катехизираме обществото. Кой ни спира да работим? А там, където има възможност в училищата, също пак не успяваме? Родителите ги спират. Да, предметът е поставен наравно с мениджърски, финанси, западни езичи, компютри. Така са поставяни нещата, а едновременно се стават бизнесмени на този свят или производители, фабриканти. Всеки си има място...“

– Вие сте били дълго време член на Софийския епархийски съвет, на Висшия църковен съвет и от го-

дини сте председател на митрополитската катедрала „Св. Неделя“. Какво се променя следно със смяната на хората, които управляват духовната власт?

– Когато станах дяко, викарен епископ беше митрополит Дамтиан, а протосингел беше митрополит Йосиф. От това до сега – девет викарни епископи. Всеки по своему е постъпвал. Митрополития бележи свои възходи и падения в зависимост от викария епископ, от прото-сингела и от това духовният ни глава накъде ги е насочил. Не може да кажем, че виновен е този или ози. Всички сме виновни... И ние, свещениците, сме виновни.

– Имах веднъж една случай с дядо Дамтиан, който искаше да изнее една песен, но беше пресинял. Аз почнах да припявам с него, а той чуден ме пита откъде знаеш тази песен. Все пак владиката беше състудент с баща ми и аз от малък съм край тях. Те докато учеха и си пееха, аз бях в стаята, под масата, на вратата... понаучил съм нещо. Това ми е била средата, не съм имал друга.

– Хубаво е, съдейки от моя богат опит, в Софийския епархия да има поне двама викарни епископи. Единият да отговаря за богослужебния живот. Сега ми харесва ен. Попкарп, че ходи да служи на много места. Но трябва да има и епископ, който административно да ръководи нещата, който да бъде постоянно на разположение в митрополития, да се среща с хората и да решава проблеми. Като председател на храма, ми е ясно колко е трудно да тицах за служба, да следни нещата по богослужението, олтара, певците и да съблюдаваш и клисарите през това време. Трябва да отделиш време за училището, в което са те повикали, за сайта, който оповести програма, новини, проповеди и пр., за хората, които непрекъснато имат нужда от нещо по твоята компетенция.

– Едно такова разпределение е много необходимо, и то открай време. Където разберем, че даден човек има сила да работи, не е нужно да му прецим, а ми обикновено така постъпваме. Трудно ни е с кадрите, но когато има подходящ човек, с желание и интелектуална сила да се справи, ние не му даваме възможност, а това би било най-добре и полезно. Аз нямам знаието като някои специалисти по църковна музика, затова се обръщам към диригентите и ги приканвам да си организират певците за службите.

– Дядо Максим винаги съблюдаваше в катедралата да има приемственост. Винаги е имало свещеници на по 60, 50, 40 и 30 години.

– Какво сте запомнили като ярка случка от управлението на викарен епископ?

– Спомянам си дядо Йосиф, който налиташе да се ка на един свещеник, а свещеникът беше много добър, за разлика от мене. Гледам го – с широки ръкави, с дълга брада, с кана, с изглед на владика, аз – като дякоиче. Като вие епископът да ме по кара, крачейки, си мисля: къде попаднах? А дядо Йосиф ми нарежда: „Колко пъти ти говорих поне като идваш в Митрополития да бъдеш трезвен!“...“

– Запомнил съм дядо Евлогий като стана викарий – той беше единственият тогава, който беше купил тонове плат от Сливен и раздаваше на свещениците за подращина, за раса, с голямо внимание се отнасяше към това какво изстанва свещениците и след като проверяваше дали това е истина, вземаше отношение. Така той се усъмни в нещо, което му казах... и тъй като събрахте, който трябва да потвърди казаното от мен, се откажа да го направя, владиката ме обинни в бял. Мина известно време и се разбра, че това, което бях ми казал, е вярно. Правил му чест, че се извини, че не ми е повярвал: „Отец Мина, ти каза истината, но аз те обидих“ – каза той. „Не, обиди ме събрагът, който каза, че ще застане до мене да ме подкрепя, че това е било така, а не дойде“ – му отговорих аз.

– После, като стана нумен на Рилския манастир, слава Богу, не сме имали проблеми и е разрешавал да служи на св. Йон Рилски в пещерата. Аз съм бил дълго време певец в Рилския манастир, там ми е сърцето и с благо-слъшението на патриарха вече 25 години ходя един път годишно да отслужа литургия на гроба на светена. Винаги му се обаждам и уточнявахме час и някои детайли. Веднъж само пропуснах – в годината, когато ми направих операция.

– Трябва ли да има активна връзка между митрополития и председателите на храмовете, която да е на база запознаност на духовното ръководство с проблемите на храмовете и разрешаването им след съгласуване?

– Задължително! Дядо Максим казваше: „Аз съм председател на храма, а ти си председател. Ти ръководиш

администрацията, а храмът е на Софийска митрополития“. Всеки викарий трябва да каже какви са неговите представи за развитието на катедралата. Ако единият е учил в Москва, а другият е учил в Гърция, знаят различни обичаи и аз съм свикнал всеки да вглежда нещо ново. При този беше така, при този беше онака, а Вие как искате да е сега? Трябва да се уточняват нещата и да не се създават паника или прекерания пред хората. Един шеф трябва да знае какво иска или ако не знае, да пита тези, които имат опит. Когато се чули на празник как да стане нещо, може да се види как е било, как може да стане и как ще бъде най-добре.

– Трудно ли е управлява храм като „Св. Неделя“?

– Не. Управлението не е трудно. Трудно е, когато няма съвестни изпълнители и няма връзка с митрополития. Дядо Максим идваше редовно на служба и винаги се съветуваше какво да се направи. На дядо Неофит сега съм много благодарен за това, че винаги, когато съм го по-търсил по телефона, нямам случай той да не ми отговори. Трябва да има взаимовръзка, за да предложим на хората нещо, което е по-добро. Трудно се управлява, когато всеки ти обяснява какво да се направи според неговото виждане. Ами да, опитай и после ще те видим.

– Аз доброволно съм си приел този ангажимент, защото това е храмът, в който съм израсъл. Помня три поколения свещеници и по-назад. Помня какво се говореше всъщи за това кое е добро и работи за храма и какво да се развие още в него. Приел съм го като мисия.

– Моят баща е бил так дяко, доманик, касиер, счетоводител и помня как идваше в шест часа и почваше да чисти. Сега се получава така, че трябва да обучава персонал на отчистачката, през касиера и счетоводството, перото и за други трябва да отговаряш и да проверяваш дали е добре свършено.

– Напоследък се практикува повече новорколожни дякоци и свещеници да се обучават в митрополитската катедрала. Трудно ли е това обучение?

– Како всичко останало, и то си зависи от човека. Има някои, които като свършат службата, молят да отидат да си вършат друга работа, а други остават в храма със Служебника в ръка и молят да ги чуя как четат. Много е индивидуално.

– Спомянам си, че преди години Неоерколожният митрополит Натанаил, тогава викарен епископ, Ви беше накарал да следите изпълнението на един свещеник, който служеше със Литургия. И тогава бяхте открили повече грешки, отколкото владиката беше забелязал. Това практика ли беше в Софийския епархия?

– Това беше един френшарп случай. Свещеникът се казва Г. Г. Владиката ми каза, че ние с него като комисия ще го наблюдаваме как служи и ако пропусна негова грешка, аз ще ходя да се обучавам. Обтегляваше си как протича литургията и накарва сравняване грешките и се каза, че аз съм забелязал една грешка вповече. Дядо Натанаил – 52, а аз – 53, от което и владиката беше много изненадан. Така свещеникът се научи да служи, но както стана ясно, не е достатъчно само това. После се видя колко сумно днес в душите на хората този човек със своите проповеди и живот.

– Има ли нужда свещениците след като минават обучение и отидат в епархиите, да бъдат отново проверени и при условията на пропуски да преминат опреснителни курсове?

– Да. Има такава нужда и имаше такса курсове. Левкияският оп. Партийни правеше всеки месец такива опреснителни курсове. Той се разпореждаше кой свещеник къде да служи, кои да присъстват и кой да произнася проповед. На клира също поставяше духовници и след това в Софийския митрополития, се правеше разбор, след като някой свещеник изнесе например беседа върху глумануването на св. Йон Златоуст върху посланието на св. ап. Павел, и едва накрая се обсъждаха и други въпроси. Но като стигнем до „ди други въпроси“, се започваше все с едно и също разискване: защо няма раса, защо няма повишаване на заплатата, защо се търси сметка за тези, и почваха злободневните проблеми... Затова и тази практика се преустанови.

– Според Вас какви са добрите практики в обучението на свещениците, за да бъде то на по-високо духовно и интелектуално ниво?

– На първо място, да има обективност. Да няма мой човек, твой човек, чужд човек. Този е усвоил нужното, значи може да се ръкоположи, другият вече е научил богословската аргументираност, може да проповядва и да

изповядва. И трябва контрол за правилното изпълнение на свещеническите задължения.

– Един го обучаващ, справя се, изпращат го някъде, а той трябва да е в градска църква... Имаше през годините поне трима човека, които искаха да останат в храма, защото виждах, че те биха се справили. Един от викарните обясняваше, че всички искат да работят в катедралата. Ами, дайте ги, но да не е само за братската кама. Едната седмица ще служи, през другата ще изпълнява помощничество, а в останалото време ще отговаря за село едно-две км си. Трябва всички да сме взаимозамениеми. А аз често няма на кого да кажа да направи или да върши нещо. Явявам се и касиер, и счетоводител, и дякоци още не...

– Вие сте служили най-вече при патриарх Максим. Какво ще го запомните?

– С неговата мъдрост и далновидност. Той никога за нищо не ми отговори на въпроса с конкретен отговор. Веднъж използва възможността, която идваше в храма за служба, да го попитам за нещо. Той не ми отговори, но след време ме накарва да напиша писмо и подробно да му обясня за какво става въпрос. Аз дълго обяснях как точно да се изразя и докато умоах, ми дойде още по-добра идея. С неговото търпение той и ни възпитаваше, и ни внушаваше най-добро решение.

– Патриархът много е изтърпял и само който го е познавал по-отблизо и по-дълго време, може да прецени колко много трябва да имаш в главата, за да издържиш на това напрежение и отговорност.

– Какво е нужно на съвременния духовник?

– Всичко трябва от семейството, както казах и в началото. Ние като свещеници и вие като богослови трябва да тръгнем оттам. Върно, ние не само да проповядваме християнството, а и да живеем по християнски. Един философ казвал: да станеш християнин е много лесно, да останеш такъв е трудно. Защото изкушенията в живота са толкова много, че те карат да избягаш от това. Но трябва да поминиш, че Господ те е призвал и ти си призван. И доброволно си приел пътя. Така че и в добро, и в лошо – върши си го. Това не може да се осъществи, без да има формиран начин на мислене. Още от най-ранния възраст човек трябва да се възпитават по определен начин, след това, като съзрее, ще му е много трудно да мисли по друг начин. Трябва да има отрано християнско възпитание. Да се възпитават в ценности и те да не са само материални.

– Съвременният свят това проповядва...

– За ценност приемам твоето отношение към мене и обратното, а не дали ще извадиш някаква банкетна. Разбира се, има много хора, които са ми давали, но това ме ползва само в момента. А накрая какво остава: само добро отношение, добрата дума.

– Какво казвате на свещениците, които се обучават при Вас?

– Говорим за нещата от живота и традицията в Църквата. Аз ги виждам как постъпват в желанието си да вървят нагоре, като съзряване. Те са разбрали това, което трябва, те знаят, че от свещеничеството си служене милионери няма да станат. Това е твърдо и ясно. Искаш ли да вървиш по търпеливия път? Какво да му кажа повече от: „Спастиейте. В света скърбице ще имате. Но държайте. Аз победих света!“

– Според Вас трябва ли свещениците да поддържат духовна връзка с друг отец и да ходят на изповед?

– Задължително! Не може да задължаваш хората да правят нещо, а ти да не го правиш. Когато слепец слепеца води, знаем какво става...

– Много често се чува да казват, че не могат да си намерят изповедници.

– Да, защото търсят все Старци. А Старци се става чрез опит. Това си видял, това си опитал, това те е опарило, това те е развълнувало и си разсъждавал как да го преодолееш, как да го пребориш, как да го преминеш. Намерил ли изход, ще намериш и отговори.

– Какво си пожелавате след 40-годишния си свещенически опит?

– Това, което се казва в ежедневната молитва: Да бъде волята Божия! Господ знае най-добре от какво се нуждаем ние – и свещениците, и миряните. Той да прешени казвам да ни направи.

– Много благодаря за този сърдечен и искрен разговор!

Интервюто езе: Весела ПИТАТОВА

ИНТЕРВЮ

Личният пример – основното свидетелство на вярата

хоят цивилизи. Аз не можах да свинка да ходя без расо, защото разсъждавам по друг начин.

– Мислите ли, че миряните влият на свещеника?

– След като баща ми замина за Канада, при една от първите ми срещи той ме попита как са при нас в България нещата в Църквата. Аз му споделих, че това не са същите хора, с които преди години сме правили сказки, представления и др. А той ми се усмихна и казва: „Да. Разликата е едно поколение. Нас ни преследваха, но хората, които бяха отрасли и възпитани в царско време, са учили вероучение, закърмени са с вярата в Бога. Те знаеха как се влиза в църква, знаеха какво се прави и ни уважаваха. Сега вие работите с тези, които са обучавани в други училища и в ново време, и от друг вид учители, които казват, че няма Бог, няма религия и пр. Затова ви е по-трудно.“

– Какво е необходимо да знае един съвременен свещеник, за да бъде актуален и полезен днес на Църквата?

– Да не се крие! Светлинник трябва да е на видно място!
– Смятате, че днес свещеницето се крие?
– Не говоря за всички, но има и такива... Да ходиш с расо по улищата, вече е светилник. Трябва да виждаш, че има. Спомянам си професор Александър Видев, който казваше на един отчленик до мене: „Знаеш ли защо на този двойкар му пиша три? Защото той всеки ден служи пред св. Престои!“ Друг случай с професора беше, когато той, пристигайки от София рано сутринта, ме беше заварил веднъж да спя на чина, докато го чакаме. Той попита отново отчленика да мене: „Знаеш ли по какво се различавате? Разликата между тебе и теб е, че ти знаеш всичко, а той знае това, което трябва“.

– Как се променя духовното образование в България?

ДУХОВНИ БЕСЕДИ

Сега е съд над тоя свят

Архимандрит Захариас (Захару)

Продължение от бр. 12

Как можем ние, като свещеници, да предложим на нашите братя непорочната утеха на Новия Израил, която не е нищо друго освен Самия Христос?

Апостол Павел пише в посланието си до Римляни, че „отхвърлянето“ на евреите заради липсата им на вяра станало причина за „помирението“ на света (Рим. 11:15). Тогава може ли и сега по същия начин съкрушителната картина на отчуждението на света от Бога да стане причина за възраждането му във вярата? И ако това вече е станало с някои индивиди и групи, то не може ли тогава да се изведе в общ план и да доведе до пренареждането на целия свят? Силата за това принадлежи на Господ, но в това се изисква съработничеството на нашето смирение.

В нашата епоха, която е време на страдания, бедност, отчаяние и големи преमेждия, хората се нуждаят от утешение. Както казахме, Христос е непорочната утеха и спасението на света. Християните и по-специално свещениците Божии са Неговите смиренни инструменти, които предлагат на света това утешение. Христос се отнася милостиво към болните, към тези, които са дълбоко речупени. По Своята природа Той е Бог на милостта и на всяка утеха. Ние трябва да научим верните да пристъпват към Него със смирен дух и покаяно сърце, и тогава със сигурност, те ще могат да открият общението с Него и покой, струящ с благодатта от спасението Му.

Църквата е предоставила на своите духовници много силни средства, с които можем да утешаваме народа Божи.

Първо, можем да насърчаваме хората да се молят в Неговото Име, защото под небето няма друго име, на човечи дадено, чрез което трябва да се спасим (вж. Деян. 4:12). Чрез призоваването на Името Господне ние навлизаме в Неговото Присъствие, защото Неговото Име е неотделимо от Личността Му и тогава силата на Присъствието Му се подновява. Името Господне се превръща в източник на утеха и възобновление. Особено в днешно време, когато християните не могат да намерят време за църковните служби, Името превръща сърцето в храм неръководен, в който Христос подава сили и мир.

Второ, можем да насърчаваме верните да изучават Божието слово. Така те ще научат езика на Господа, на който Той ни говори, и те ще Му говорят със същите, вдъхновени от Светия Дух думи. Така Духът ще се моли вътре в тях. Както чрез Божието слово са се създали всички неща, така и сега чрез силата на Неговото слово верните ще се преродят. Нещо повече, Божието слово не е дадено с цел да плаши човека, а да му вдъхне кураж и да обнови душата му. На този, който подхожда към него с вяра, то дава неизразима утеха и мир, както и силното убеждение, че „Господ е победил света“ (Ив 16:33) и е с нас „през всички дни до свършека на света“ (Мт 28:20). Неговото слово нивга няма да премине. Затова Той се обръща към нас с думите, адресирани към избрания Му народ: „Ти си Мой раб, аз те избрах и не ще те отхвърля. Не бой се, защото аз съм с тебе, не се смущавай, защото аз съм Бог твой; аз ще те укрепя

и ще ти помогна; и ще те поддържам с десницата на Моята правда“ (Ис. 41:9-10, 13).

И накрая, при нормални обстоятелства, ние утешаваме народа Божи, като му предлагаме св. Литургия. Жизненоважно е в нашите енории или на всяко място, където служим, да съберем ядро от хора, които разбират силата на великото Тайнство на божествената Евхаристия. Нови хора непрекъснато ще бъдат привлечени към това ядро и броят на верните ще се увеличава. Трябва да насърчаваме хората да идват на литургия подготвени и с позитивно разположение, предоставяйки целия си живот на Бога ведно със светите Дарове. Когато свещеникът от името на Божия народ въздига св. Дарове към Бога с думите: „Светинята е за светите“, Той отговаря, като в замяна на приношението им дава самия Живот на Възкръсналия Господ. Хората имат възможност да разменят своя тленен и опустял живот с нетленния и благословен Божий живот. Тази размяна наистина е неравностойна и всяваща страх, но е и най-прекрасната в същото време. След това верните пет триумфалния химн на благодарност и духовната победа: „Видяхме истинската Светлина, приехме Духа небесен; намерихме истинската вяра! Покланяме се на неразделната Троица, защото Тя ни спасява“. Това е всегашната нова песен на Божиите чеда, които в литургията са като „че сънуват“ (Пс. 126:1).

А когато не е възможно да присъстваме на литургията, ние, приемайки това, се стремим силата на нашата молитва да достигне до Неговия престол като „безкръвна, разумна и приемлива“ жертва пред Него. Както казва свети Силуан: „На нас са ни дадени църкви, в които да се молим, и в църквата свещените богослужби се изпълняват според книгите. Ние не можем да носим църква със себе си и книгите винаги са ни под ръка, но вътрешната молитва е винаги и навсякъде възможна... душата е най-хубавата Божия църква, а човекът, който се моли в сърцето си, има целия свят за църква“ (Archimandrite Sophrony (Sakharov), *Saint Silouan the Athonite*, Essex 1991, p. 294).

Когато обстоятелствата не ни позволяват да присъстваме на литургията, Бог, Който не е несправедлив, дава Своята изобилна благодат на онези, които жадуват за общение с Него и посвещават всичките си сили за намиране на начини за общение с Него. Ако обаче възможността да участваме в светлата Литургия стои отворена, би било голяма заблуда да считаме, че нашата лична молитва може да компенсира пребогатото общение (причастие) със светите Дарове за Божиите избраници на небето и на земята.

Като свещеници ние сме в състояние да утешаваме хората, които ни потърсят, и то с всички онези средства, чрез които самите ние получаваме божествена утеха и мир в сърцето си всеки път, когато влизаме в живота присъствие на Изкупителя. Според както свети ап. Павел казва: „Благословен да бъде Бог... Който ни утешава при всяка наша скръб, та и ние да можем да утешаваме намиращите се във всяка скръб с оная утеха, с която Бог утешава сами нас!“ (2 Кор. 1:4).

Но ако желаем пастирското служение, което Църквата ни е поверила, да бъде богоугодно и плодотворно, да подаваме вдъхновение и живот на страдащите хора от нашето съвремие, тогава трябва да имаме предвид да сме изпълнили необходимата за това предпоставка: всяко едно наше пастирско служение да бъде в съответствие с казаното от Господ: „Който слугува е по-голям от онзи, който седи на масата“ (вж. Лк 22:27). Тоест, нашето служение ще има пророчески характер и ние ще служим неоплетнено „облечени в благодатта на свещеничеството“, когато следваме стъпките на Този, Който е казал: „Защото и Син Човечески не дойде, за да Му служат, но да послужат и даде душата Си откуп за мнозина“ (срв. Мт 20:28; Мк 10:45). Ние, като свещеници, следва винаги да се смиряваме и да се поставяме по-ниско от хората, на които служим, които идват при нас за помощ, за да могат те да се чувстват уважавани и да отворят сърцата си за словото на благодатта (Деян. 20:32).

Най-съвършеният пример за преподаване благовестието на отхвърлените е даден от Господ при срещата Му със Самарянката, една еретичка, водеща разпуснат живот. Като я почел чрез смирената Си любов, Той прави от нея равноапостол на словото Му. Никога не трябва да се държим като такива, които имат власт, а напротив, като такива, които утешават, предават се на Божие дело и на смирената жертва на любовта. По този начин ние ще оправдаем обръщението „отче“, с което християните се обръщат към нас, и ще дадем надежда на нашите братя, които са в нужда и изпитания, обновявайки у тях дара на вярата в живота.

Само да се подкрепяме един друг и да опазваме вярата си наред с апокалиптичните обстоятелства, които ни грозят, е вече само по себе си скъпоценен дар на Светия Дух. Това е потвърдено в едно от *Словата* на пустинните отци.

„Веднъж светите отци взели да обсъждат какви ли ще да са последните поколения. Запитали се: „А какво сме свършили ние самите?“ Един от тях, великият авва Исхирион, отговорил: „Ние собствено изпълнихме Божиите заповеди“. Другите попитали: „А тези, които идват след нас, какво ще правят?“ Той отвърнал: „Те ще се борят да постигнат половината от нашите трудове“. Те отново попитали: „А с онези, които идват след тях, какво ще се случи?“ И той казал: „Хората от това поколение няма да извършват никакви дела и изкушението ще ги върхлетят; но които устоят в онези дни, ще бъдат по-велики и от нас, и от отците ни“ (*The Sayings of the Desert Fathers*, Cistercian Publications, 1975, p. 111).

Като последно обобщение на този въпрос ние ще приведем думите на свети Силуан Атонски: „Дръж ума си в ада и не се отчайвай!“ Смазан от отчаяние и ада на демонските атаки, Силуан чул тези думи в сърцето си – думи, които в една обикновена ситуация биха смазали човека още повече и биха го довели до пълно отчаяние. Но при него силата на вярата натежала, като го укрепила и му дала гледната точка на Евангелието, която е: смърт – възкресение, а довод отчаяние – Царство на светлината. Той казва с простота: „Започнах да правя това, което Господ ме посъветва, и умът ми се очисти и Духът засвидетелства в сърцето ми за спасение“ (вж. Archimandrite Sophrony (Sakharov), *Saint Silouan the Athonite*, Essex 1991, p. 437 and 460).

За да достигне някой до светлината, първо е потребно доброволно да премине през мрака с увереност в словото Христово. За да влезем в живота, ние трябва да преминем през смъртта, последвайки Христос, и през този живот като „оживели от мъртвите“ (Рим. 6:13), защото само близо до Христос ние сме в състояние да загубим живота си и да го намерим отново.

Който доброволно и непрекъснато сам съди себе си в светлината на Христовите заповеди, става по-силен от всеки друг съд. Ако посредствен кризата на съвременния живот с мъдростта на Евангелието, тя може да се превърне в трамплин за победоносен вход във вечността.

Следователно, ако в онези дни насърчим верните да се обръщат към Бога с болка от все сърце, те ще се убедят, че благодатта на Светия Дух е изобилна и осезаема в живота на света, защото вечността се отваря широко пред нас. Точно за това събитие ние сме подготвяни чрез Господните думи: „Повдигнете главите си. (...) Защото времето нататък е късо, та ония, които имат жени, да бъдат като че нямат; и които плачат – като че не плачат; и които се радват – като че се не радват; и които купуват – като че не притежават; и които се ползват от тоя свят – като да се не ползват; защото е преходен образът на тоя свят“ (1 Кор. 7:29-31).

Голямото и последно изпитание иде на земята, но също и най-голямата благодат, която съпътства Идещия Господ и която ще донесе сили на живите за преобращаването им и на разделените за единението им, за да достигнат всички заедно обещащото съвършенство на Всемогъщия Иисус Христос в Царството на Отца и Сина и Светия Дух.

Слово, произнесено на 1 юни 2020 г.
Превод от английски: Анула ХРИСТОВА
temptousia.com

ДУХОВЕН ЖИВОТ

ЗА ЗДРАВТА МИСТИКА В БОЛНОТО ВРЕМЕ

Всичко видимо е сътворено във и от невидимо. Тайната на този век се крие в тайнството на вечното. Смисълът на преходното – в достигане на непреходното. Защото има битие по-реално от света около нас, битие, от което светът ни черпи сили, вдъхновение и значение. Неговият живот и закони обаче остават „тайна велика“ за този, който няма око да види и ухо да чуе.

Пътят за разгръщане покривалото на великото тайнство е път труднопроходим, изпълнен с жертви и голготска кръв. И по него се върви съвсем не безредно и хаотично, но в съвършена хармония и ред, и произхождащата от тях справедливост, т. нар. закон Божий. Измерението на справедливостта е измерение на съвършената красота с всичките ѝ достойнства, достъпни само за просветения, за възходящия по стръмния път на добродетелта в опознаване на небесните неща, придобивайки духовни сетива и опит „вътре в определените ни граници“ (Св. Григорий Богослов, *Богословско слово 1*), т.е. прилагайки църковните догмати и канони.

Онзи, който остава себе си непроходил в пътя на тайнството и небрал от плодотвора на Творящия го, остава закрънели сетивата на душата си, чрез които единствено може да види и опознае онова, що е невидимо за телесните сетива. Той пребивава незрящ и глух за едната и вечната реалност, изпадайки в дълбок мъртвешки сън от приспивните песни на хищните морски сирени от океана на света. Докато пътят на събуждането и отрезвяването е пътят на въвеждане в живота на светиите, на вход и израстване в тайнството на църковността, в обществото на приятелството с божествената Троица и Нейните събли Лица, на сприятеляването на земните жители с небесните.

И ако в познанието на световните неща е нужен педагог и училище, то в много по-сериозна и голяма степен е нужно

ръководство за духовните неща, видимо – в лицето на духовен отец и старец, старица, и невидимо – в придобиване благодатта на Петдесетница. С други думи, следва да се премина успешно училището на Църквата, да се придобие естествена жива църковност и опитно познание за нея.

Докато неусвоилият движението вътре в „определените ни граници“ остава неопитен в живота на духовната и невидима действителност и е естествено, поемайки сам из необятните ѝ дебри, да изпадне в пътища усойни и подлъгващи, и напълно извънблагодатни. Защото човекът има откошелен враг – невидимите, безтелесни духове на злобата, които безкрайно му завидват и го търсят за свой „другар“ в злокобните си игри.

Така, в моментите, когато остава най-сам, когато замрат или заспят телесните му и смъртни сетива, у човека остава будна и жива само неговата невидима душа. Защото тя е тази, която дава живот на тялото му, бидейки Божието дихание у него, поради което е и връзката му с невидимото и единствено способната да го приобщи към невидимите реалности и лица. А невидимите лица са тези: Бог – Света Троица, ангели – богоносни духове и паднали демони, и човекът – единия цялост от телно тяло и душа вечна (срв. Св. Николай Велимирович, *Причина и следствие в Православието*).

Душата, облекчена по време на съня откъм действията на телесните сетива, става особено податлива да приема слова както от божествените начала – Бог, ангели и светици, така и от демони и демонизирани души. Тоест, да има съновидения, причина за които могат да бъдат както светли лица, така и бесове. Затова молитвеното правило на вярващия включва задължително вечерна молитва с прошения към Лицата на Света Троица, Пресвета Богородица, светиите и ангела храни-

тел за тих и спокоен, неопасен сън.

В едно особено болно време като нашето, по причина на доброволното отдалечаване от живота по Бога, от забравянето на църковната традиция и изпадането във все по-дълбоко преклонение пред греховните страсти, е съвсем естествено да се задейства духовният закон на справедливостта и да бъдат допуснати до нас изкушенията и въздействията на лукавите духове. Така се стига до съновидения и видения, чийто произход е съмнителен или дори бесовски, като например познатите на българската действителност от XX век псевдооткровения на теософи, добросамаряни, пророчици и т. н., имащи чисто окултен и неопганистичен характер.

Но когато вярващият следва указаната от Господията кръв пътека и живее динамичността на църковното отдание и предание, опазвайки заветите Господни, той няма как да се загуби и да остане сам. Той обича и ще бъде винаги обичаният любимец на своите си – небожители. И светиите ще му се притичват винаги на помощ, когато, където и както той има нужда от тях, дори и на момента да не я осъзнава.

За различаване произхода на съновиденията и въобще на виденията е нужна духовна трезвост и дар на различаване, който обаче не всеки притежава, а и да го притежава, пак трябва да изпитва дали даденото му позна-

ние не е от лукавия. За успешно различаване е нужен постоянен молитвен живот и често откриване на скритите помисли пред духовник в изповед – тоест, открита изповед и съответна санкция от страна на Църквата, чийто Глава е сам Исус Христос.

Ето какво например пише старецът Йосиф Исихах за виденията: „Жената, за която пишеш, отче мой, е свята душичка, но се погрижи да ѝ обясниш това, което ще напиша тук, за да го има предвид. Защото врагът не спи. А той е човеконенавистник и изнамира всякакви коварства, за да измами човека. Тъй като тя търпи от мъжа си такива мъчения, то Бог я ободрява с тези утешения и с различни видения. Обаче тя не трябва да смята това за главна сила на душата. Защото лукавият бързо се прокрадва и бързо я извращава. (...) Какво казва Господ? „Блажени чистице по сърце, защото те ще видят Бога“ (Мат. 5:8). Не казва: „Блажени виждащите явления, видения, откровения“. Ето защо, тя не бива да се радва на това, даже ако то е от Бога. А да се радва, когато види, че умът е намерил сърцето и се е настанил вътре (*има предвид умната молитва*) ... Сега това ѝ се дава, понеже тя страда и има голяма простота и страх Божий. Но това не остава докрай. А лукавият, когато намери начин, го извращава и впоследствие то се превръща в прелест. Ето защо са нужни голямо внимание

и смирение. Нека тя да смята себе си за земен червей. И нека приема за истинско само това, което ѝ каже духовникът. А ако започне да приема всички онези неща, то в скоро време помисълът ѝ ще заболее и тя ще започне да приема всичко бесовско и безумно за истинско и богоизпратено. И какво става после? Човек става бесовски яхър. И те издевателстват над него с писания и видения, с явления и откровения, със символи и числа, с предразсъдъци и гадания, и с цял куп суеверия. Да пази Бог от такъв обрат! Ето защо, нека Твое Високопреподобие винаги да я смирява, за да не би помислите ѝ да се изменят и да я обземе някаква гордост“ (*Писма, м-р Зограф, Света Гора, 2003*).

В книгата „Споделено царство“ се описва цяла поредица от съновидения и видения със светици, случили се не само на един човек, но на цяла група хора в периода на 70-те години на двадесети век. Но знаков и обединяващ елемент при всички преживели видения е, че са от родове на вярващи православни страдалци, прокудени бежанци от родните си изстрадали малоазийски места. И всичките откровения са свързани със светиите, пострадали в Христовото им на хълма Карей, остров Митилини. Съновиденията завършват с откриването на никому неизвестните дотогава старинни манастири и гробове с мощи на пострадали мъченици.

По Божий промисъл тези светици търсят плодотвора на своето мъченичество за вярата в нашата болна съвременност. И като от широко разтворила се над този хълм небесна врата те слизат, говорят, търсят, настояват за храмове и вяра, за богослужения и отдания, сливайки миналото с настоящето и събаряйки преградата на вековете, за да споделят даденото им царство с нас тук и сега, в съвременността, притегляйки ни в прегръдка към себе си.

Единствено и само по указанията на светиите се явяват на бял свят и неопходимите свидетелства за истинността и чистотата на виденията. След нелеки археологически разкопки пред очите на съвременните православни изниква постепенно изнедрата на земята погребаната и никому незнайна мъченическа история на митилинската Голгота, започнала от XIII и продължила до XV век. Под разтворилото се над нея небе от събудената и окуражена вяра на днешните православни възниква новият Карейски манастир, посветен на мъчениците – игумена архим. Рафаил, архидякон Николай и девичата Ирина, приютаващи поклонника в Светая Святых на правдата и жертвата Господня. И чудесата, и присъствието им продължават да се изсипват от небесните порти в изливане на множество изцеления и невидима помощ над страдащите ближни.

Защо ли се случва това сега, се питаме ние. С какво го заслужихме? Отговор може би ни дават думите на стареца Паисий Светогорец: „Колкото повече съвременният свят лудува, толкова повече Бог и Пресвета Богородица го притискат в своята прегръдка и му дават своята подкрепа“.

Анула ХРИСТОВА

Предисловие към книгата на Василики Рали „СПОДЕЛЕНО ЦАРСТВО. Хроника на чудесата при откриване мощите на Карейските мъченици от о. Митилини“

ХРОНИКА

От България

Освещаване на храм „Св. Рафаил, св. Николай и св. Ирина“, с. Волуяк

На 30 юни, Събор на св. 12 апостоли, бе извършена тържествена архиерейска св. Литургия с пълния чин по освещаване на новия храм „Св. Рафаил, св. Николай и св. Ирина“, в близост до с. Волуяк.

Дългоочакваното събитие се случва 22 години след полагагането на основния камък за строителството на храма от Негово Преосвещенство епископ Иларион, тогавашен патриаршески викарий, заедно с архимандрит Николай, по това време протосингел на Софийска епархия (днес Пловдивски митрополит).

След множество неуредици по собствеността на имота и постройка-

храмовите певци и софийски клиросни псалти, а голямо множество християни от с. Волуяк и столицата съчастваха молитвено в богослужението, преизпълнили благолепния храм.

По време на светата Литургия бяха извършени и заупокойни моления в памет на основния инициатор за завършването и благоукрояването на храма – иконом Иван Динков, чийто 40-дневен помен от блаженото успение по Божий промисъл се отбеляза на същия ден.

На службата бе донесена и икона на св. Димитър, подарена на храма при полагагането на основния му камък от тогавашния архимандрит Николай, днес Пловдивски митрополит.

та, преди година храмът бе върнат на Софийска епархия като част от енорията на храм „Успение Богородично“ в кв. „Обеля“, достроен и благоукрояван – благодарение усилията на тогавашния председател иконом Иван Динков, с подкрепата на редица дарители и спомоществователи.

Богослужението възглави Негово Преосвещенство Белградски епископ Поликарп, а с него съслужиха 12 духовници: архимандрит Евтимий, ставрофорен ик. Ангел Ангелов – духовен надзорник на Софийска епархия, ставр. ик. Кирил Дидов – председател на храм „Св. ап. Петър и Павел“ в кв. „Разсадника“, ик. Борис Петров – ил. игумен на Обрадовския манастир „Св. Минна“, ик. Йоан Куков – председател на храм-ротонда „Св. вмчк Георги Победоносец“, прот. Георги Спасов – председател на старинен храм „Св. Петка Самарджийска“, протоиерей Николай Николов – председател на новоосветения храм „Св. Рафаил, св. Николай и св. Ирина“ и на храм „Успение Богородично“ в кв. „Обеля“, заедно с храмовото духовенство в лицето на протоиерей Любомир Михайлов и свещеник Валери Василев, както и свещеник Петър Славов, йеродякон Вартоломей и йеродякон Поликарп.

Църковните песнопения при освещаването на храма бяха изпълнени от

той пред Божия престол за всички нас и да подбужда пламъчето на вярата, за да може този храм и храмовете, в които той служеше, да бъдат преизпълнени с благочестив и христолюбив народ, който очаква велика и богата милост от Бога“.

Викарият на Софийския митрополит благодари на всички присъстващи и пожела на всеки дарил или помогнал за построяването и благоукрояването на храма Бог да му въздаде стократно и най-вече да го удостои с Царството небесно.

Предстоятелят на храма протоиерей Николай Николов изрази духовната радост от тържествената служба по освещаване на храма, като благодари на Негово Светейшество патриарх Неофит и на викария епископ Поликарп. Отец Николай припомни, че това е първият храм в България в чест на светите Митилински новомъченици и чудотворци Рафаил, Николай и Ирина, и завърши с думите: „Дай Боже, много чудеса и тук да се случват по техните молитви, да изпълват сърцата ни с вяра и крепка надежда във Всепогодателя Бога“.

След освещаването на храма бе извършена панихида за 40 дни от блаженото успение на иконом Иван Динков на гроба на духовника, до храм „Успение Богородично“ в кв. „Обеля“.

Пламен МИХАЙЛОВ

Въдворяване на нов председател на столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя“

На 7 юли стотици софиянци – духовници и миряни, се събраха на храмовия празник в столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя“ за богослужбена прослава на една от най-почитаните светници по българските земи – света великомъченица Неделя. Още преди началото на богослужението храмът бе преизпълнен с богомолен народ, който отправяше своите молитви към Христовата новеста.

В този празничен ден св. Литургия бе възглавена от Техни Преосвещенства Белградски еп. Поликарп и Велички еп. Сионий. Заедно стях в богослужението взеха участие архимандритите Василий и Атанасий, йером. Стефан, и д. храмовият председател ставр. ик. Ангел Ангелов, ставр. ик. Василий Сараян, ставр. ик. Николай Георгиев, ик. Кирил Попов, ик. Антоний Алексиев, ик. Йоан Киалов, протоиереите Илиян Алексиев, Костадин Трнев и Евгений Павелчук, свещениците Петър Славов и Павел Димитров, както и десет дякони, ръководени от митрополитския протодякон Иван Петков.

Молитвено участие в св. Литургия взе Негово Светейшество Неофит,

митрополит Софийски и патриарх Български.

За благолепната и благодатна служба и за молитвено настроение на стотиците вярващи допринесе изпълнението на мъжкия катедрален хор, дирижиран от проф. протопсалт Мирослав Попсаов.

По време на свещеническото причастие, с вдъхновено пастирско слово за житието на св. великомъченица Неделя към многобройния богомолен народ се обърна еп. Поликарп. Той отправи благопожелания за силна вяра, надежда и любов по примера на светата великомъченица.

В края на литургията викарият епископ оповести пред вярващите решението на Софийския митрополит за назначението на нов председател на митрополитската катедрала „Св. Неделя“. Той представи на църковното изпълнение ставр. ик. Николай Георгиев, който понастоящем е началник на синодалния отдел „Връзки с обществеността“. Епископ Поликарп прочете въдворителното писмо, с което се назначава новият председател на митрополитската катедрала.

„Като го намерихме добър и усърден да се грижи за Христовото па-

ство, да служи на светия олтар и да изпълнява свещеническите задължения, благословихме той да бъде назначен за председател“ – се казва в писмото. И още: „Днес го изпращаме при вас с отечески наставления, да изпълнява ревностно и добросъвестно задълженията на свещеническия сан, да води примерен живот между вас, да изпълнява щателно духовните ви нужди и даде все сърце за нравственото и религиозното преуспяване“.

Викарият поздрави отец Николай Георгиев и му отправи благопожелания от името на духовното ръководство на Софийска епархия. Величкият еп. Сионий също поздрави новоизбрания председател и му поднесе в дар специално изработен кръст.

Патриарх Неофит приветства новия председател на катедралния храм и даде първосветителския си благослов на пръстестващото многобройно църковно изпълнение.

С гръмка многолетствие завърши духовното тържество в митрополитската катедрала „Св. Неделя“, след което новоназначените духовници дълго раздаваха анафора на многобройните миряни.

Весела ИГНАТОВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2020 г.

1 година..... 30,00 лв.
6 месеца..... 15,00 лв.
3 месеца..... 7,50 лв.
ед. цена..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 128
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:

Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.